

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 812/2019
03.07.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Јасминке Станојевић, председника већа, Бисерке Живановић и Споменке Зарић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Горан Живковић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарства одбране, коју заступа Војно правобранилаштво, Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 7459/18 од 17.10.2018. године, на седници одржаној 03.07.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 7459/18 од 17.10.2018. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснована жалба тужене и потврђује пресуда Првог основног суда у Београду П 15301/15 од 26.04.2018. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 231.600,00 динара.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 15301/15 од 26.04.2018. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете – изгубљене зараде за период од јануара 1994. године па закључно са новембром 2017. године, исплати појединачне износе са каматом, све ближе одређено овим ставом изреке. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу убудуће на име месечног износа ренте плаћа износ од 36.860,25 динара, почев од 01.12.2017. године, са доспећем првог у месецу за претходни месец, са законском затезном каматом почев од доспелости сваке појединачне месечне ренте, па до коначне исплате, док за то буду постојали законски услови или одлуком суда висина ренте не буде измењена на захтев оштећеног или на захтев штетника, с тим да се заостали а неисплаћени износи ренте почев од 01.12.2017. године исплате одједном. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 999.300,00 динара са законском затезном каматом почев од 26.04.2018. године, као дана пресуђења до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 7459/18 од 17.10.2018. године, ставом првим изреке потврђена је првостепена пресуда у делу става првог изреке

којим је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да тужиоцу на име материјалне штете – изгубљене зараде за период од августа 2005. године, па закључно са новембром 2017. године исплати појединачне износе са припадајућом законском затезном каматом као у наведеном ставу и у ставу другом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у делу става првог изреке којим је обавезана тужена да тужиоцу на име накнаде материјалне штете – изгубљене зараде за месец јул 2005. године плати износ од 20.918,63 динара, тако што је обавезана тужена да тужиоцу за наведени месец плати износ од 6.075,00 динара са законском затезном каматом почев од 01.08.2005. године до коначне исплате, док је захтев тужиоца изнад наведеног износа до износа од 20.918,63 динара са припадајућом каматом одбијен као неоснован. Ставом трећим изреке, преиначена је другостепена пресуда у преосталом делу става првог изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужена да му на име накнаде нематеријалне штете – изгубљене зараде за период од јануара 1994. године па закључно са јуном 2005. године, плати износе са законском затезном каматом као у наведеном ставу. Ставом четвртим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке првостепене пресуде тако што је обавезана тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 500.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 26.04.2018. године до исплате. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у делу којим му је одбијен тужбени захтев, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11, 55/14), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка прописана одредбом члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге повреде поступка које могу бити ревизијски разлог сходно члау 407. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је по завршетку средње школе (занимање ... техничар) засновао радни однос 20.09.1988. године у предузећу ББ са седиштем у ... у коме је радио све до 01.03.1992. године, када му је радни однос престао. Тужилац је 05.01.1992. године од стране Војске Југославије мобилисан при Војној пошти ВП ... и у истој јединици је остао по избијању сукоба у ... па све до 05.05.1992. године када се разболео, а затим и лечио у психијатријској болници у Као незапослено лице пријавио се надлежној служби за запошљавање у ... 30.04.1998. године, где је вођен у евиденцији од тог датума па све до 01.07.2005. године, с обзиром да му је решењем Фонда ПИО у ... од 22.07.2005. године утврђен потпуни губитак радне способности и исти је пензионисан од ког периода на име инвалидске пензије редовно остварује примања. До пензионисања, тужилац је као ратни војни инвалид примао личну инвалиднину у одређеним износима. Правноснажном пресудом Другог општинског суда у Београду П 6892/96 од 05.04.2001. године, тужилац је обештећен на име накнаде нематеријалне штете услед умањења ОЖА као и претрпљеног страха. У наведеном поступку од стране вештака неуропсихијатра утврђена је узрочно последична веза између његовог ангажовања

на ратишту и настале психичке болести – шизофреније. Вештачењем Комисије вештака КЦС – Института за медицину рада и радиолошку заштиту др Драгомир Карајовић, утврђено је да код тужиоца због шизофреније постоји потпуни губитак радне способности, да је губитак радне способности у узрочно последичној вези са насталом болешћу, а из налаза и мишљења Комисије вештака са Клинике за психијатрију др Лаза Лазаревић, допунског налаза и изјашења вештака из исте комисије, произилази да је болест тужиоца искључиво настала због његовог ангажовања у рату, с обзиром да из медицинске документације и његове личне анамнезе не произилази предиспозиција за појаву наведене болести, већ је тужилац примљен на војну службу као психички потпуно здрава особа. Код тужиоца се психогена параноидна психоза јавила као реакција на стрес, а тек две године након тога су се појавили знаци психозе са симптомима шизофреније. Вештачењем је утврђена висина материјалне штете у виду измакле користи коју је тужилац претрпео због насталог обољења и то за период од јануара 1994. године па закључно са новембром 2017. године, где је висина измакле добити обрачуната на основу зараде три упоредна радника истог стручног профила коју зараду остварују у ... предузећу на територији Општине ... где тужилац живи, а од новембра 2017. године у висини месечног износа ренте од 36.860,20 динара који износ представља разлику између инвалидске пензије коју тужилац остварује и зараде коју би оставривао да је радио на пословима ... техничара.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је оценио да у конкретном случају постоји одговорност тужене за штету коју је тужилац претрпео у смислу одредбе члана 173. и 174. ЗОО, па је сагласно одредбама члана 189. и 195. истог закона и члана 218. Закона о служби оружаним снагама оценио да је тужбени захтев тужиоца за исплату материјалне штете основан имајући у виду да је тужилац због болести био спречен да привређује и у периоду од јануара 1994. године па до јула 2005. године трпео потпуну штету с обзиром да је био незапослен, да му од јула 2005. године па закључно са новембром 2017. године припада разлика између износа који му се исплаћује на име инвалидске пензије коју прима због потупног губитка радне способности и зараде коју би остваривао да због болести није изгубио потпуну радну способност, док од децембра 2017. године па надаље тужиоцу припада рента у утврђеном износу у смислу одредбе члана 188. ЗОО. Другостепени суд је нашао да је правилна одлука првостепеног суда о одговорности тужене за штету коју трпи тужилац услед губитка радне способности и да се иста огледа у изгубљеној добити, и у свему као правилне прихвата разлоге које је за своју одлуку у том делу дао првостепени суд. Међутим, другостепени суд је закључио да тужилац до вођења поступка за испуњеност услова за одлазак у инвалидску пензију током јула 2005. године није тражио процену радне способности и њеног степена због штете коју је претрпео 05.05.1992. године, већ му је само утврђиван степен војног инвалидитета, а тек у поступку оцене основаности захтева за регулисање права на инвалидску пензију утврђен потпуни губитак радне способности са даном 22.07.2005. године, тако да у смислу одредбе члана 228. до 231. ЗПП није доказао да је његово радно неангажовање у периоду до пензионисања резултат обољења, а не слабе понуде за занимања за које је он био стручно оспособљен, због чега не постоји основ за накнаду штете тужиоцу за период од јануара 1994. године па закључно са 22.07.2005. године, те је преиначио првостепену пресуду у том делу и тужбени захтев тужиоца одбио као неоснован, а тужиоцу је досудио и накнаду штете за измаклу добит у јулу 2005. године сразмерно броју дана који му припадају од 22. јула до 31. јула 2005. године.

Према становишту Врховног касационог суда, ревизијом се основано указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право у делу којим је преиначио првостепену пресуду.

Не може се прихватити овакав закључак другостепеног суда, код утврђеног и прихваћеног чињеничног стања, јер је, имајући у виду налаз и мишљење Комисије судских вештака медицинске струке, тужилац доказао да је његово радно неангажовање у периоду до пензионисања апсолутно резултат обољења, а не слабе понуде за занимање за које је он стручно оспособљен. Комисија судских вештака је на недвосмислен начин утврдила да код тужиоца постоји потпуни губитак радне способности, да тужилац није способан за било који посао и да је губитак радне способности у директно узрочно последичној вези са психијатријским обољењем које се код тужиоца појавило током боравка на ратишту у мају 1992. године. Како се тужилац психички разболео, што је за последицу имало потпуни губитак радне способности и до 22.07.2005. године није могао радно да се ангажује, због чега не постоји допринос тужиоца настанку штете у периоду од јануара 1994. године до 22.07.2005. године како то погрешно сматра другостепени суд, јер је код тужиоца утврђен потпуни губитак радне способности због чега пре пензионисања није морао од надлежних служби да тражи утврђење степена губитка радне способности и евентуалну преквалификацију за обављање других послова како би смањео штету коју је претрпео. Како је тужилац због болести која је у директно узрочно-последичној вези са учешћем у рату био спречен да привређује то је у периоду од јануара 1994. закључно са јулом 2005. године, за период у коме није остварио право на инвалидску пензију, трпео потпуну штету јер је био незапослен, због чега је тужена дужна да му ту штету надокнади сходно одредбама члана 173., 174. у вези са одредбама члана 189. и 195. ЗОО.

Тужиоцу такође, с обзиром на успех у парници, припадају трошкови поступка које је првостепени суд правилно одмерио у складу са чланом 153. и 154. ЗПП, у складу са важећом АТ и ТТ.

На основу изложеног, применом члана 416. став 1. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио, као у ставу првом изреке.

Тужиоцу који је успео са ревизијом, сагласно одредбама члана 153., 154. и 163. ЗПП досуђени су трошкови ревизијског поступка у траженом и одређеном износу од 60.000,00 динара за састав ревизије и на име таксе на ревизију и таксе на одлуку по ревизији, у износу од по 85.800,00 динара што укупно чини износ од 231.600,00 динара, сходном применом важеће АТ и ТТ.

**Председник већа - судија
Јасминка Станојевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић